

Nr 121

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa löneanslag m. m.; given Stockholms slott den 26 april 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Hans Gustafsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

För budgetåret 1968/69 begärs särskilt anslag, avsett att täcka utgifter som föränleds av bl. a. det avtal om fördelningen av 1968 års totalram m. m. (FAT-68) som träffats mellan statens avtalsverk och tre av stats-tjänstemännens huvudorganisationer.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26
april 1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Gustafsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *vissa löneanslag m. m.* och anför.

I årets statsverksproposition (bil. 14 s. 16) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till tackning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m. för budgetåret 1968/69 beräkna ett förslagsanslag av 400 milj. kr. Jag anhåller nu att få anmäla denna fråga.

Den 15 juli 1966 har statens avtalsverk samt Statstjänarkartellen (SK), Statstjänstemännens riksförbund (SR), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) och Tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion (TCO-S) träffat ramöverenskommelse om löner m. m. för åren 1966—1968. Överenskommelsen, som från avtalsverkets sida träffats under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, har godkänts av riksdagens lönedelelegation på riksdagens vägnar och av Kungl. Maj:t.

Genom ramöverenskommelsen fastställdes bl. a. totalramar för fördelning under åren 1967 och 1968 på generellt tillägg samt B- och C-lista. Förhandlingar om fördelningen av totalramarna skulle ske med verkan fr. o. m. den 1 januari resp. år och föras under fredsplikt.

Avtalsverket har den 14 juni 1967 slutit avtal med SK, SR, SACO och TCO-S om fördelning av 1967 års totalram m. m. (FAT-67). Avtalet, som från avtalsverkets sida slutits under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, har godkänts av riksdagens lönedelelegation på riksdagens vägnar och av Kungl. Maj:t.

Den 4 april 1968 har avtalsverket slutit avtal med SK, SACO och TCO-S om retroaktivt tillägg för 1968. Avtalet, som från avtalsverkets sida slutits under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, har godkänts av riksdagens lönedelelegation på riksdagens vägnar och av Kungl. Maj:t.

För att avtalet skulle kunna tillämpas så tidigt som möjligt har Kungl. Maj:t i kungörelse den 5 april 1968 (1968: 96) meddelat föreskrifter om utbetalning av retroaktivt tillägg för år 1968, m. m.

Den 4 april 1968 har avtalsverket vidare träffat överenskommelse med SK, SR, SACO och TCO-S om traktamentshöjningar. I enlighet med överenskommelsen har avtalsverket hemställt hos Kungl. Maj:t om vissa höjningar fr. o. m. den 1 april 1968 av traktamentsbeloppen i allmänna rese-reglementet och tilläggsbestämmelserna till reglementet, m. m. Riksdagens löne delegation har på riksdagens vägnar godkänt de grunder för ändringarna som angetts i överenskommelsen. Kungl. Maj:t har med stöd av riksdagens beslut med anledning av prop. 1965:108 förordnat om de ändringar i traktamentsbestämmelser varom avtalsverket hemställt.

Mentalsjukvårdens löneförhandlingsdelegation samt SK, SR, SACO och TCO-S har den 4 april 1968 slutit avtal om retroaktivt tillägg för 1968 för sådana personalgrupper som berörs av landstingens övertagande av mentalsjukvården. Avtalet, som från löneförhandlingsdelegationens sida slutits under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, har godkänts av riksdagens löne delegation på riksdagens vägnar och av Kungl. Maj:t.

Den 25 april 1968 har avtalsverket samt SK, SACO och TCO-S slutit avtal om fördelning av 1968 års totalram m. m. (FAT-68). Avtalet har från avtalsverkets sida slutits under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande.

Avtalet innebär bl. a. följande.

Totalramen för år 1968 utgör 4,7 %. Denna fördelas på följande sätt. Generellt tillägg utgår med 3,7 %. 4 milj. kr. avräknas för särskilda, redan slutna och av riksdagens löne delegation och Kungl. Maj:t godkända avtal. Sedan löneplansbeloppen enligt 1967 års nivå höjts med 3,7 % ändras dessa på så sätt att beloppen för ortsgrupp 3 höjs med 25 % av skillnaden mellan lönen i ortsgrupp 4 och lönen i ortsgrupp 3 räknat i 1967 års löne-nivå. Därutöver höjs löneplansbeloppen i löneklasserna A 8—A 14 och U 1—U 6 i samtliga ortsgrupper med 39 kronor för månad.

Parterna har slutit ett nytt allmänt avlöningsavtal för statliga och vissa andra tjänstemän (AST). Detta avtal har i huvudsak samma lydelse som tidigare AST. Vidare har parterna avtalat om ändring av allmänt tjänsteförteckningsavtal beträffande statliga och vissa andra tjänster (ATF), tjänsteförteckningsavtal beträffande vissa statliga och icke-statliga tjänster inom undervisningsväsendet m. m. (TFU) och avtal beträffande vissa arvodestjänster (ARV).

Parterna har vidare kommit överens om att avtalsverket skall hemställa hos Kungl. Maj:t om ändring av vissa pensionsbestämmelser och om höjning av utgående kristillägg.

SR har inte ansett sig kunna biträda det träffade avtalet om fördelning av 1968 års totalram m. m. Avtalsverket har emellertid den 25 april 1968 slutit särskilt avtal med SR om vissa ändringar i hittills gällande AST

samt om de ändringar i ATF, TFU och ARV m. m. som ingår i FAT-68. Avtalsverket har slutit avtalet under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande.

Avtalsverket har vidare i avtal med SK den 25 april 1968 förbundit sig att hemställa hos Kungl. Maj:t om viss ändring i gällande pensionsbestämmelser för arbetstagare hos staten med avlöning enligt kollektivavtal för arbetare.

Riksdagens lönelegation har på riksdagens vägnar godkänt vad parterna avtalat enligt FAT-68 utom i vad avser de punkter enligt vilka avtalsverket skall göra framställning om författningsändringar. I dessa punkter liksom i fråga om avtalet om ändring i vissa pensionsbestämmelser har lönelegationen godkänt de grunder för ändringar som parterna angett. Lönelegationen har vidare godkänt avtalet mellan avtalsverket och SR.

Kungl. Maj:t har godkänt såväl FAT-68 som avtalet mellan avtalsverket och SR. Kungl. Maj:t har vidare med stöd av riksdagens bemyndigande med anledning av prop. 1965: 108 förordnat om de ändringar i pensionsbestämmelser och övriga föreskrifter varom parterna hemställt.

Riksdagen har efter förslag i prop. 1967: 129 (SU 125, rskr 305) anvisat bl. a. ett särskilt förslagsanslag av 575 milj. kr. till täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m. under tolfte huvudtiteln för budgetåret 1967/68. I propositionen anfördes att det inte hade varit möjligt att beräkna det exakta medelsbehovet på grund av överenskommelser mellan parterna på den statliga arbetsmarknaden, eftersom förhandlingarna om fördelning av 1967 års totalram pågick när propositionen lämnades till riksdagen. De begärda anslagens storlek byggde därför på en uppskattning. Anslaget för budgetåret 1967/68 hade därvid beräknats att täcka kostnaderna för detta budgetår för fördelningsavtalen både för 1967 och 1968 års totalramar. Utgiftsökningen för statsverket under budgetåret 1967/68 med anledning av de avtal som redovisats här ryms inom de belopp som riksdagen anvisat med anledning av prop. 1967: 129.

Vad angår budgetåret 1968/69 beräknas utgiftsökningen med anledning av de här redovisade avtalen till ca 600 milj. kr. Av detta belopp hänför sig ca 150 milj. kr. till de affärsdrivande verken, ca 50 milj. kr. till anslag under fjärde huvudtiteln och ca 400 milj. kr. till statsförvaltningen i övrigt och statsunderstödd verksamhet. Härvid har beaktats att konstruktionen av statsbidragen till lärarlöner vid grundskolan och högre kommunala skolor medför att kostnaderna för löneökningar på grund av avtalen inom dessa områden endast till viss del kommer att belasta budgetåret 1968/69.

De ökade kostnaderna på grund av de redovisade avtalen belastar i allmänhet förslagsvis betecknade anslag eller anslagsposter. Dessa kommer därför att behöva merbelastas. I de fall då kostnaderna faller på reservationsanslag och obetecknade anslag är det lämpligt att särskilda medel ställs till förfogande. Sådana medel har som nämnts redan anvisats för budget-

året 1967/68. Kungl. Maj:t bör nu begära särskilt täckningsanslag under tolfte huvudtiteln från vilket merutgifterna för budgetåret 1968/69 för sådana avtal som riksdagens lönedelelegation godkänt skall bestridas. Täckningsanslaget bör härvid avvägas så att kostnaderna för avtalen kommer till uttryck i budgeten. Vad angår merkostnaderna för de affärsdrivande verken bör dessa bestridas i den ordning i vilken dessa verks övriga utgifter bestrids. De kostnader, slutligen, som hänför sig till anslag under fjärde huvudtiteln bör belasta det särskilda anslag till täckning av beräknade merkostnader under förslagsanslag som är uppfört under fjärde huvudtiteln.

På grund av vad jag nyss har sagt bör under tolfte huvudtiteln för budgetåret 1968/69 tas upp ett särskilt anslag till täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m. av 400 milj. kr.

Kungl. Maj:t bör i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gällt beträffande tidigare anvisade täckningsanslag — efter prövning i varje särskilt fall — kunna från anslaget anvisa de medel som behövs utöver reservationsanslag och obetecknade anslag på grund av lönehöjningar som hänför sig till avtal som riksdagens lönedelelegation har godkänt. På motsvarande sätt bör medel kunna anvisas när merbelastning ej lämpligen bör ske av förslagsvis betecknade anslag och anslagsposter som maximerats av Kungl. Maj:t.

Enligt bilaga 2 till ATF gäller detta avtal inte

- a) tjänst som justitieråd, regeringsråd, justitiekansler eller riksåklagare,
- b) följande tjänster vid *statsrådsberedningen och statsdepartementen*, nämligen tjänst som kabinetssekreterare, statssekreterare, biträdande kabinetssekreterare, chef för administrativa avdelningen inom utrikesdepartementet, budgetchef, expeditiionschef, expeditiionschef/rättschef, planeringschef, rättschef, departementsråd, inspektör vid utrikesdepartementet, utrikesråd, kansliråd som är huvudman, biträdande utrikesråd eller protokollchef,
- c) följande tjänster vid *statens avtalsverk*, nämligen som generaldirektör, administrativ direktör, chefsjurist, förhandlingsdirektör, utredningsdirektör, lönedirektör, avtalsjurist, direktörsassistent, lönesekreterare, informationschef eller konsulent,
- d) tjänst som byråchef eller byrådirektör vid *statens förlikningsmannanexpedition*,
- e) följande *militära tjänster*, nämligen tjänst som överbefälhavare, chef för armén, chef för marinen, chef för flygvapnet, chef för försvarsstaben, chef för arméstaben, chef för marininstaben eller chef för flygstaben,
- f) följande tjänster *i övrigt*, nämligen som generaldirektör (motsvarande), överdirektör (motsvarande), som är verkschef eller souschef, annan chef i lägst lönegrad C 1 för sådan myndighet som är direkt underställd Kungl. Maj:t, polismästare i Stockholm, landshövding, länsöverdirektör, president eller chef för militärapoteket.

Berörda huvudorganisationer är ense med mig om att frågor om lönegradsplacering av eller arvode för sådana tjänster som undantagits från ATF tills vidare bör regleras genom bestämmelser som meddelas av Kungl. Maj:t. Frågorna skall dock tas upp till behandling mellan mig och organisationerna i anslutning till förhandlingar med statens avtalsverk om lönegradsplacering m. m. för sådana tjänster som omfattas av ATF. Stridsåtgärder får inte vidtas beträffande de tjänster som undantagits från ATF.

Frågan om lönegradsplacering av eller arvode för dessa tjänster diskuteras i anslutning till förhandlingarna om FAT-68 mellan mig och berörda personalorganisationer. Efter dessa diskussioner föreslår jag ändrad löneställning för följande tjänster.

Tjänsten som generalläkare vid försvarets sjukvårdsstyrelse är f. n. placerad i Cp 5. Med tjänsten är förenad avlöningsförstärkning med 1 431 kr. för månad. Denna avlöningsförstärkning bör höjas till 1 700 kr. Tjänsten som chef för militärapoteket är f. n. placerad i Cp 2. Med tjänsten är förenad avlöningsförstärkning med 1 136 kr. för månad. Denna bör höjas till 1 455 kr. Vidare bör tjänsten som överdirektör i Cp 4 vid statens naturvårdsverk ändras till tjänst som generaldirektör i Cp 5. Slutligen bör tjänsten som ombudsman för näringsfrihetsfrågor höjas från Ce 4 till Ce 5.

De föreslagna lönehöjningarna bör få verkan i löne- och pensionshänseende fr. o. m. den 1 januari 1968.

Mot förslagen har berörda personalorganisationer förklarat sig inte ha någon erinran.

Under hänvisning till vad jag sålunda förordat hemställer jag att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

- 1) till *Täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m.* för budgetåret 1968/69 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 400 milj. kr.,
- 2) godkänna vad jag förordat i det föregående i fråga om vissa tjänster för vilka ATF inte gäller.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten